

Naturressurskommunene

Deres ref:

Vår ref: 139146-2343

Oslo, 7. mars 2024

Tilskuddsordninger for natur – nå kan kommuner søke om midler til tiltak som bidrar til å bevare og bedre tilstanden for naturmangfoldet

I statsbudsjettet for 2024 kom regjeringen med en tilskuddsordning for «naturrestaurering», og det er også tidligere etablert tilskuddsordninger for å ivareta naturmangfold i kommuneplanleggingen. Denne ordningen er nå styrket ytterligere med innføringen av tilskuddsordningen «naturesats».

Det er et nasjonalt miljømål at naturen skal ha en god økologisk tilstand. I desember 2022 ble verdens land, herunder Norge, enige om et globalt rammeverk for å bevare naturen: Naturavtalen. Naturavtalen ble vedtatt under konvensjon om biologisk mangfold (CBD), og skal følges opp nasjonalt. Avtalen vil være et viktig verktøy for å stanse tapet av natur globalt.

Formålet med Naturavtalen er å påskynde, muliggjøre og oppildne til en umiddelbar og gjennomgripende innsats fra regjeringer, samt regionale og lokale myndigheter, for å stanse og reversere tapet av naturmangfold. Hvert land skal følge opp avtalen med en nasjonal handlingsplan, og regjeringen har varslet at den norske handlingsplanen skal legges frem som en Stortingsmelding i løpet av 2024.

Naturen er en av de aller viktigste ressursene for norske kommuner, og naturgrunnet er en forutsetning for de fleste av kommunenes oppgaver og plikter. Kommunene treffer daglig beslutninger der hensynet til naturmangfold må veies opp mot andre viktige samfunnshensyn, og mange enkeltbeslutninger kan samlet gi en utvikling som ikke er bærekraftig for økosystemene.

Miljøets tilstand i Norge er under press, og endringer i arealbruk, forurensning og klimaendringer er de største påvirkningsfaktorene på naturen. For de fleste naturtypene er det forskjellig form for arealendring som utgjør det dominerende trusselbildet.

Tap og fragmentering av leveområder er en av disse truslene mot naturmangfoldet på jorda. I tillegg til å beskytte naturen mot ytterligere inngrep, er det også vår jobb å restaurere det vi allerede har ødelagt. Årene 2021-2030 er FNs tiår for restaurering av økosystemer, og Norge har mål om å oppskalere dette restaureringsarbeidet. Gjennom *Stortingsmelding 14 (2015-2016) Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold*, fikk Norge et mål om å restaurere minst 15 % av forringet

natur innen 2020, og vi styrer i stor grad fremdeles etter dette målet, som kan bli ytterligere innskjerpet i den nye Stortingsmeldingen som er ventet i 2024 som oppfølging av Naturavtalen.

Kommunene spiller en stor rolle både i arbeidet med å bevare og bedre tilstanden for naturmangfoldet, og med å restaurere de økosystemene som er forringet eller ødelagt. Gjennom sin rolle som tjenesteyter og samfunnsutvikler har kommunene et stort ansvar for å ivareta naturmangfoldet, spesielt gjennom arealforvaltning.

«Naturesats»

Som ledd i arbeidet med forebygging av naturtap har regjeringen styrket kommunenes tilskuddsordning for natur med 50 millioner kroner under navnet «Naturesats».

Kommuner kan søke om midler til tiltak som bidrar til å ivareta og bedre tilstanden for naturmangfold i kommunen. Ifølge Miljødirektoratet kan tilskudd gis til planlegging og gjennomføring av tiltak. Ordningen omfatter tilskudd til praktiske naturmangfoldtiltak, informasjonstiltak, kartlegging av naturmangfold, og til planlegging av tiltak for å ivareta og bedre tilstanden for naturmangfold, herunder å innhente og samle nødvendig kunnskap.

Tiltak som forbedrer tilstanden i naturen, bør primært ha grunnlag i kommunens plan for naturmangfold. Kommuner kunne frem til 11. februar 2024 søke om tilskudd til å utarbeide en egen tematisk kommunedelplan for naturmangfold og til gjennomgang av eldre arealplaner for å kunne ivareta naturverdiene bedre. Miljødirektoratet opplyser imidlertid om at det også kan gis tilskudd til tiltak i kommuner som foreløpig ikke har vedtatt en slik plan. Dersom søknaden gjelder tilskudd til kartlegging av naturtyper på land, stiller Miljødirektoratet krav om bruk av deres instruks som kartleggingsmetode.

Søknad om tilskudd må inneholde en prosjektbeskrivelse og et budsjett for det året det søkes tilskudd, og hvis tiltaket er flerårig må dette opplyses om i prosjektbeskrivelsen. Dersom kommunen søker om et flerårig tiltak, må det søkes på nytt hvert år, men tiltak som innvilges tilskudd første år vil kunne prioriteres for tildeling neste år. Før tilskuddet utbetales til kommunen kreves det rapportering av gjennomførte tiltak.

«Nurrestaurering»

I tillegg til tilskuddsordningen naturesats, åpner Miljødirektoratet for søknader fra kommuner, organisasjoner og private om tilskudd til nurrestaureringstiltak. Regjeringen har satt av 10 millioner kroner i statsbudsjettet for 2024 til ordningen, som skal bidra til å restaurere forringet natur, slik at den økologiske tilstanden blir bedre.

Tilskudd kan både gis til gjennomføring av tiltak, samt til planlegging og oppfølging av restaureringstiltak.

Tilskudd etter ordningen kan gis til restaureringstiltak i alle natur på land, herunder skog, fjell, våtmark og kulturlandskap. Dessuten kan det søkes om tilskudd til restaureringstiltak av gruntvannsområder, tidevannsenger og -sump og ålegressenger langs kysten. Eksempelvis kan det søkes om tilskudd til restaurering av drenert myr ved å lage torvdemninger, restaurering av skog ved å fjerne fremmede

treslag eller restaurering av kyst- og havområder ved å rydde fremmede arter eller fjerne fiskeredskaper som forårsaker spøkelsesfiske.

Oppfølging av tiltak innebærer å sikre en forsvarlig gjennomføring i tråd med gjeldende lover og regler, prosjektbeskrivelse og plan for gjennomføring.

Tilskuddsordningen er videre ment å gi tilskudd til naturrestaurering i områder som ikke ligger i naturvernområder. Til disse områdene finnes andre tilskuddsordninger og virkemidler. Det vil heller ikke gis tilskudd til tiltak som har karakter av løpende vedlikehold, skjøtsel av naturtyper eller tiltak som skal kompensere eller avbøte planlagte naturinngrep. Miljødirektoratet forutsetter at søkere på tilskuddsordningen gjør det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet under gjennomføringen av tiltak.

På samme måte som for tilskuddsordningen Natursats vil tiltak som er i tråd med kommunedelplan for naturmangfold bli prioritert. Imidlertid kan også andre restaureringstiltak i kommunal regi få støtte gjennom ordningen. Videre vil kostnadseffektive tiltak som kan gjennomføres med god faglig kompetanse på naturrestaurering bli prioritert. I denne sammenhengen vil kostnadseffektiv bety at kommunen får ønsket resultat ved bruk av forsvarlige metoder og et budsjett som står i forhold til tiltakets omfang og forventet måloppnåelse.

Søknadssummen for et restaureringstiltak må i henhold til Miljødirektoratets informasjon være på minimum 100 000 kroner, og søknaden må inneholde prosjektbeskrivelse og budsjett. I tillegg må tiltaksområdet for søknaden stedfestes i kart.

Søknadsfrist

Miljødirektoratet åpnet for søknader til begge tilskuddsordninger fredag 1. mars 2024, og søknadsfristen er 5. april.

[Søk om tilskudd til tilskuddsordningen Natursats her.](#)

[Søk om tilskudd til naturrestaurering her.](#)

Med vennlig hilsen
Naturressurskommunene